

Vyhodnotenie implementácie a aktualizácia Stratégie digitálnej transformácie Slovenska 2030

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 (ďalej len „Stratégia“) je rámcovým strategickým dokumentom, ktorý definuje víziu Slovenska ako úspešnej digitálnej krajiny nasledovne:

Slovensko sa do roku 2030 stane modernou krajinou s inovačným a ekologickým priemyslom ťažiacim zo znalostnej digitálnej a dátovej ekonomiky, s efektívnou verejnou správou zabezpečujúcou inteligentné využívanie územia a infraštruktúry, a s informačnou spoločnosťou, ktorej občania naplno využívajú svoj potenciál a žijú kvalitný a bezpečný život v digitálnej dobe.

Stratégia predstavuje kľúčový a rozhodujúci materiál pre Slovensko na začiatku 21. storočia a definuje politiku a konkrétne priority Slovenska v kontexte už prebiehajúcej digitálnej transformácie hospodárstva a spoločnosti pod vplyvom inovatívnych technológií a globálnych megatrendov digitálnej doby. Stratégia dáva prvoradý dôraz na súčasné inovatívne technológie, ako sú umelá inteligencia, internet vecí, technológia 5G, veľké dáta a analytické spracovanie dát, blockchain a vysokovýkonné počítače, ktoré sa stanú novým motorom ekonomického rastu a posilňovania konkurencieschopnosti Slovenska.

Z vízie vyplýva, že úspech digitálnej transformácie Slovenska spočíva najmä v nájdení rovnováhy na uspokojenie potrieb a priorít uprostred nového usporiadania piatich oblastí, ktoré prejdú zásadnou digitálnou transformáciou:

- ✓ Hospodárstvo,
- ✓ Spoločnosť a vzdelávanie,
- ✓ Verejná správa,
- ✓ Rozvoj územia,
- ✓ Veda, výskum a inovácie.

Kľúčovú úlohu pri implementácii Stratégie zohrávajú vykonávacie dokumenty – akčné plány, ktoré v rámci štvorročných období definujú opatrenia, pomocou ktorých je možné naplniť víziu definovanú v Stratégii. Prvý Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019 – 2022 bol prijatý vládou SR uznesením č. 337 z 3. júla 2019 a jeho súčasťou sú 4 kapitoly opatrení:

1. Podporíme digitálnu transformáciu škôl a vzdelávania na skvalitnenie a zlepšenie predpokladov zamestnanosti a získanie digitálnych zručností a kompetencií potrebných pre digitálnu éru
2. Vytvoríme základy pre moderné digitálne a údajové hospodárstvo a pre digitálnu transformáciu širšej ekonomiky

3. Zlepšíme schopnosti verejnej správy inovovať a využívať údaje v prospech občanov
4. Podporíme rozvoj umelej inteligencie

Odpočet plnenia opatrení je každoročne predkladaný na rokovanie vlády SR. Nový Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 – 2026 bude sfinalizovaný v poslednom kvartáli roku 2022 a bude reflektovať na realizáciu aktuálneho akčného plánu a priority Slovenska pri budovaní úspešnej digitálnej krajiny.

V rámci prioritných oblastí definovaných v Stratégii sa realizujú nasledujúce aktivity:

Hospodárstvo: Podnikatelia sú úspešní a dokážu využívať a vytvárať inovácie: Aj vďaka finančným prostriedkom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bude podporovaná transformácia slovenského priemyslu na priemysel 4.0. Vďaka investícii zameranej na podporu výskumu a nasadzovania top digitálnych technológií budú podporovaní podnikatelia pri tvorbe a aplikácii inovatívnych digitálnych riešení, či už v rámci výroby, alebo poskytovania služieb. Okrem toho vznikajú na Slovensku európske centrá digitálnych inovácií, ktoré pomôžu predovšetkým malým a stredným podnikom pri ich digitálnej transformácii a zvyšovaní ich konkurencieschopnosti v rámci jednotného trhu EÚ. V neposlednom rade sa realizuje viacero aktivít smerujúcich k budovaniu funkčného digitálneho ekosystému postaveného na tzv. Triple Helix modeli, s cieľom koordinovať aktivity vedúce k budovaniu technologických spôsobilostí Slovenskej republiky. V roku 2020 vzniklo Národné superpočítačové centrum a Centrum pre umelú inteligenciu. Momentálne je v príprave založenie združenia - Národné centrum pre kvantové technológie.

Okrem toho sa aktuálne pripravuje aktualizácia Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov s cieľom zaviesť do praxe posudzovanie vplyvov legislatívnych a nelegislatívnych materiálov na digitalizáciu ekonomiky a spoločnosti (tzv. „*Digital Impact Assessment*“). Cieľom bude podporiť vznik nových podnikateľských modelov, ale aj úprava legislatívneho prostredia tak, aby boli príspevky k rozvoju digitálnej ekonomiky a spoločnosti jednoznačne merateľné.

Spoločnosť a vzdelávanie: Občania a spotrebitelia sú schopní realizovať svoj potenciál v digitálnej dobe a ich práva sú chránené:

Pandémia COVID-19 výrazným spôsobom zasiahla do života všetkých občanov, pričom zvýraznila kľúčový charakter kvalitného vzdelávania a najmä jeho harmonizáciu s rýchlo sa meniacim trhom práce a jeho potrebami. Informačné technológie v tomto období pomáhali prekonávať mnohé bariéry (či už vo vzdelávaní, sociálnom kontakte či prístupe ku spotrebiteľským tovarom), no jednoznačne poukázali na potrebu ich ovládania a zvládania. Víťame preto naštartovanie kľúčových reforiem aj vďaka Plánu obnovy a odolnosti, medzi ktoré patrí Stratégia celoživotného vzdelávania, Stratégia Slovenskej republiky pre mládež, ale aj komponenty Plánu obnovy (Vzdelávanie pre 21. storočie, Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl, či Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch). Okrem toho považujeme za dôležitú aj prioritizáciu tém spojených s rozvojom

digitálnych zručností v rámci prípravy Partnerskej dohody SR na roky 2021-2027 a tvorby Operačného programu Slovensko.

Verejná správa: Funkčná a moderná verejná správa, ktorá dokáže efektívne spravovať územie od národnej až po lokálnu úroveň: Rozvoj služieb elektronickej verejnej správy je kľúčovou súčasťou slovenského Plánu obnovy a odolnosti. Cieľom je zvýšiť počet používateľov elektronických služieb štátu a spokojnosť s nimi. V rámci implementácie reforiem a investícií vznikne digitálna platforma pre tvorbu životných situácií a modul procesnej integrácie a integrácie údajov. V pláne je zavedenie balíka legislatívnych zmien, ktorými sa dosiahne budovanie nových digitálnych služieb štátu postavených na jednotnom dizajne a založených na potrebách používateľov. Okrem toho je súčasťou aktivít vybudovanie a nasadenie centrálnej platformy obstarávania disponujúcej IT zdrojmi využiteľnými na skrátenie času a zníženie nákladov pri tvorbe a rozvoji informačných systémov.

Inovatívna kapacita štátu sa zvyšuje aj vďaka implementácii dvoch projektov z Operačného programu Efektívna verejná správa – a to konkrétne vďaka vzniku dátovej kancelárie a vzniku behaviorálnej kancelárie. Dátová kancelária sa primárne zaoberá zlepšovaním využívania údajov vo verejnej správe, využívaním otvorených údajov, manažmentom osobných údajov a vytvorením konsolidovanej analytickej vrstvy. Okrem toho je kľúčovým úspechom tohto oddelenia realizácia projektu „Stop byrokracii“ a rušenie povinnosti predkladať úradom rôzne výpisy. Úlohou behaviorálnej kancelárie je zlepšovať digitálne služby verejnej správy z pohľadu potrieb užívateľa a užívateľskej prívetivosti.

Rozvoj územia: Budovanie inteligentných miest a regiónov, kde sa rozvoj uskutočňuje participatívne a s agilným využitím dát: V rámci agendy budovania inteligentných miest sa na Ministerstve investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky implementuje projekt „Metodicko-hodnotiaca jednotka a expertná platforma pre podporu rozvoja inteligentných miest a regiónov“ podporený zo zdrojov Operačného programu Efektívna verejná správa. Projekt je zameraný na budovanie kapacít v oblasti podpory nasadzovania inteligentných riešení v mestách a obciach.

Okrem toho je podpora budovania inteligentných miest a regiónov jednou z priorít nového programového obdobia v rámci špecifického cieľa 1.2 – „Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády“.

Veda, výskum a inovácie: Dokážu držať krok so súčasnými svetovými trendami a prinášať nové kvalitné vedecké poznanie: Veda, výskum a inovácie na Slovensku čelia výraznej roztrieštenosti a nekoncepčnému manažmentu. Na Slovensku sa investuje do výskumu a vývoja 0,83% HDP (2019), pričom tento podiel už niekoľko rokov stagnuje, s výnimkou roka 2015 kedy sa investície navýšili najmä vďaka zdrojom EŠIF a je ďaleko od priemeru EÚ (2,2% HDP). Odpoveď na riešenie týchto výziev dáva Komponent Plánu obnovy a odolnosti, ktorého prioritou je posilnenie a profesionalizácia nadrezortnej koordinácie politiky výskumu a inovácií. Cieľom tohto komponentu je prostredníctvom zásadných reforiem a posilnenia financovania zlepšiť úroveň výskumu a vývoja a inovačný potenciál Slovenska a tak zlepšiť

jeho konkurencieschopnosť. Je potrebné zlepšiť nadrezortnú koordináciu politík výskumu a inovácií a na druhej strane formou dobre cielených investícií podporiť účasť slovenských výskumníkov v priamo riadených programoch, predovšetkým Horizont Európa. V rámci Komponentu 9 budú investície smerovať aj do podpory zapojenia súkromného sektora do výskumných aktivít a podpory slovenských výskumníkov a rozvoja ľudských zdrojov.

Okrem toho rámec pre ďalšiu podporu vedy, výskumu a inovácií predstavuje pripravovaná Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR 2021-2027, ako aj ďalšie podporné aktivity v rámci politiky súdržnosti EÚ 2021-2027 prostredníctvom Partnerskej dohody SR a Operačného programu Slovensko.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že všetky priority definované Stratégiou za účelom budovania úspešného digitálneho Slovenska sa darí postupne naplňovať. Stratégiu nie je v tejto fáze potrebné aktualizovať o nové ciele a priority, avšak za dôležitejšie považujeme implementáciu nastavenej vízie pomocou akčných plánov s konkrétnymi opatreniami, Plánu obnovy a odolnosti a novej Partnerskej dohody.